

ת"פ 13462/04/17 - מדינת ישראל נגד אייב טורה

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 13462-04-17 מדינת ישראל נ' טורה
תיק חיצוני: 147060/2017

בפני כב' השופט ד"ר יובל ליבדרו
המאשימה: מדינת ישראל ע"י תביעות נגב
נגד
הנאשם: אייב טורה
ע"י ב"כ עו"ד מסלם אריאתה

החלטה

האם יש מקום להורות על החזרת כספים שהפקיד נאשם, כחלק מתנאי שחרור שנקבעו בבקשה למעצר עד תום ההליכים שהוגשה כנגדו, וזאת עוד בטרם זה סיים לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות שנגזר עליו בסופו של יום בתיק העיקרי הקשור לאותה בקשת מעצר? זו השאלה שעומדת לבחינה במסגרת החלטה זו.

טענות הצדדים

1. לפני בקשה להחזר הפקדה כספית על סך של 3,000 ₪ (להלן: "ההפקדה") שהופקדה על ידי הנאשם כערובה לשחרורו מן המעצר בו היה נתון במסגרת הליכים שנלוו אל התיק שבכותרת.
 2. המאשימה התנגדה להשבת ההפקדה בטענה שעל הנאשם לסיים לרצות את עונש המאסר בעבודות השירות שהושת עליו במסגרת גזר הדין בתיק שבכותרת. לתמיכה בעמדתה הפנתה המאשימה לע"פ 10705/02 **מכנושין נ' מדינת ישראל**, פורסם בנבו (להלן: "פס"ד מכנושין").
 3. בתשובה לעמדת המאשימה, טען ב"כ הנאשם כי אין הצדקה להחזקת ההפקדה עד לאחר סיום ריצוי עבודות השירות על ידי הנאשם. ב"כ הנאשם טען כי לא קיימת עילה להמשך החזקת ההפקדה על ידי המדינה באשר ההליכים המשפטיים הסתיימו כאשר לא מלכתחילה לא נטענה קיומה של עילה של חשש להימלטות מן הדין.
- ב"כ הנאשם הוסיף כי תוקפן של הערבויות, לרבות ההפקדה, שהוטלו על הנאשם פג עם סיום ההליכים המשפטיים, קרי עם מתן גזר דינו של הנאשם.
- ב"כ הנאשם טען כי אין המדינה רשאית לעשות שימוש בהפקדה לתכלית שונה מהתכלית לשמה נועדה. ב"כ הנאשם הוסיף כי בעת הפקדת ההפקדה (ויתר הערבויות) כרת הנאשם מעין "חוזה" עם המאשימה לקיים את

תנאי השחרור כמפורט בכתב הערובה בהליך הספציפי וכי אין לקרוא ב"חזזה" תנאים נוספים שאינם מופיעים בו, דהיינו שימוש בהפקדה לצורך הבטחת ריצוי העונש.

ב"כ הנאשם התייחס לפס"ד מכנושין אליו הפנתה המאשימה וטען כי באותו מקרה היה מדובר בנסיבות שונות וכנגזר מכך ההפקדות נועדו לתכליות שונות.

ב"כ הנאשם הפנה מצדו לבש"פ 4972/07 **עאטף פואז נגד מדינת ישראל**, פורסם בנבו (להלן: "ההחלטה בעניין פואז") לתמיכה בטיעונו.

דין

4. בטרם אדון בטענות ב"כ הצדדים לגופן, ראוי לעמוד על השתלשלות העניינים במקרה זה.

ביום 6.4.2017 הוגש כנגד הנאשם כתב אישום שייחס לו ביצוע עבירות של גידול סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והפרעה לשוטר.

בד בבד הוגשה בקשה למעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים.

ביום 09.04.2017 הרשעתי את הנאשם על פי הודאתו, במסגרת דיון מקדמי לפי סעיף 143א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"), בעבירות של גידול סם מסוכן והחזקת סם מסוכן לצריכה עצמית שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן.

הצדדים הגיעו להסכמה עונשית ולפיה עתרו במשותף לעונשים שכללו, בין היתר, עונש של שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

בין יתר ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים במסגרת הדיון המקדמי הייתה גם הסכמה על שחרורו של הנאשם בערובה בתנאים הכוללים "מעצר בית" מלא, ערבות צד ג' של שתי ערבות על סך 7,000 ₪, התחייבות עצמית של הנאשם על סך 7,000 ₪ והפקדה כספית על סך של 3,000 ₪ (בהתאם לשיקול דעת בית המשפט, היא ההפקדה הקשורה בהחלטה זו).

בתאריך 06.07.2017 נגזר דינו של הנאשם (לאחר קבלת חוות דעת הממונה על השירות), בהתאם להסכמות הצדדים, לרבות למאסר של 3 חודשים לריצוי בעבודות שירות החל מיום 17.07.2017.

ביום 23.07.2017 הוגשה הבקשה להחזר ההפקדה.

5. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, סבורני כי יש לדחות את הבקשה.

6. סבורני כי הן לשון החוק, הן פסיקת בית המשפט העליון בסוגיה והן נתוניו הספציפיים של מקרה זה הם שמולכים למסקנה כי יש לדחות את הבקשה, ומכאן שיש להמתין עם החזרת ההפקדה עד לאחר סיום ריצוי עונש המאסר בעבודות שירות על ידי הנאשם.

סעיף 48(א) רישא לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים") דן בחיובים הבסיסיים שהנאשם נוטל על עצמו כחלק מתנאי השחרור וקובע כי:

"שחרור בערובה הוא על תנאי שהמשוחרר יתייבב לחקירה, לדין במשפטו או בערעור, או לנשיאת עונשו, בכל מועד שידרש, וכן שימנע מלשבש הליכי משפט; בית המשפט רשאי להוסיף תנאים, לפרק זמן שיקבע, ככל שימצא לנכון, לרבות:

(1) חובת הודעה...." (דגש לא במקור, י"ל).

7. הנה כי כן לשון החוק ברורה וקובעת כי אחד התנאים לשחרור הנאשם בערובה הוא התייבבותו של הנאשם גם לנשיאת עונשו. קרי תוקפן של הערבויות שקבע בית המשפט יעמוד עד לאחר שהנאשם יתייבב לנשיאת עונשו ולא במועד מתן גזר הדין.

אף אם יטען הנאשם כי בהסכמת הצדדים על תנאי השחרור ובהחלטת השחרור עצמה לא נאמר ב"רחל בתך הקטנה" כי תנאי השחרור מתייחסים גם לשלב של ריצוי עונש, הרי שכבר נקבע בבית המשפט העליון (כב' השופט ד' בייניש כתוארה אז) בבש"פ 5755/00 אבו סינינה נ' מדינת ישראל כי:

"נאשם המתחייב להתייבב למשפט, אינו יכול לטעון ברצינות כי בגדר התחייבות זו אין כלולה גם התחייבות להתייבב לנשיאת עונשו..."

8. מעבר לכל האמור, נראה כי בית המשפט העליון כבר התייחס לשאלת החזרת פיקדון כספי שהופקד עד לאחר ריצוי עונש של מאסר בעבודות שירות, והדבר נעשה בפס"ד מכנושין אליו הפנתה המאשימה.

בפס"ד מכנושין דן כב' השופט א' לוי ז"ל בשאלה האם נכון לראות ביום שבו התייבב נאשם להתחלת עבודות השירות כמועד שבו התייבב הנאשם לשאת את עונשו והשיב על כך בשלילה.

כב' השופט א' לוי ז"ל עמד על ההבדלים בין התייבבות למאסר בפועל לבין התייבבות למאסר בעבודות שירות:

"אכן, עבודות שירות אינן עונש בפני עצמו, אלא דרך שנקבעה בחוק כדי לשאת בעונש מאסר שנגזר לנידון...אולם בכל הנוגע לשאלה אם יש צורך להוסיף ולקיים כתב ערובה שנידון חתם עליו, או להותיר צו בדבר עיכוב יציאתו מהארץ בתוקפו, קיים בינן

לבין נשיאה בעונש במתקן כליאה הבדל משמעותי, שכאמור, מקורו נובע מכך שהתייצבות הנידון לשאת בעונש היא גם הגשמת מטרתו של כתב הערובה, ועל-כן מאותו מועד אין בו עוד צורך, כפי שאין עוד צורך בצו לעכב את יציאתו מהארץ של מי שנתון במאסר. עם זאת, התייצבותו של נידון לביצוע עבודות שירות אינה מתחילה ומסתיימת באותו מועד, אלא היא חוזרת על עצמה בכל יום מימי העבודות עד לסופה של התקופה. יתרה מכך, במהלך ביצוען של עבודות השירות הגבלת חירותו של הנידון היא חלקית בלבד, ולמעשה ברוב שעות היממה הוא מתהלך חופשי, ועל-כן מוסיף להתקיים אותו חשש שבגינו חויב הנידון מלכתחילה במתן ערובה, היינו שיתחמק מלשאת בחלק מעונשו על-ידי קטיעת ביצוען של עבודות השירות טרם זמנו". (דגש לא במקור, י'ל).

אכן, כפי שטען ב"כ הנאשם אין המקרה בפס"ד מכנושין דומה בנסיבותיו למקרה שבעניינינו שכן בפס"ד מכנושין הערבויות ניתנו במסגרת עיכוב ביצוע גזר דין בערעור שהגיש הנאשם ולא בערבויות שניתנו לשחרור בהליך של מעצר עד תום ההליכים, ואולם אין בשוני נסיבות זה כדי להשליך על השאלה המשפטית שעל הפרק - האם קמה חובה להשיב את כספי ההפקדה עם מתן גזר הדין או שיש להמתין עד לסיום ריצוי העונש שנקבע.

בפס"ד מכנושין נקבע בסופו של יום כי יש להשיב את הערבויות ולבטל צו עיכוב יציאה מן הארץ רק לאחר שהנאשם יסיים לשאת את עונשו.

מעבר לאמור, נראה כי גם בהחלטה אליה הפנה ב"כ הנאשם, ההחלטה בעניין פואז הנ"ל (שעסקה בעיקרה בשאלת סמכות המדינה להעביר את כספי ההפקדה שהפקיד נאשם במסגרת תנאי שחרור לטובת פיצויים שחויב בהם הנאשם עם סיום ההליך בתיק העיקרי) יש תימוכין לתפיסה כי את ההפקדה יש להשיב אך לאחר סיום ריצוי עונש המאסר בעבודות שירות שנגזר:

**"סמכות מיוחדת לשחרור בערובה נתונה במצבים שונים בהם נדרש לגשר על פני פערים זמנים בין שלב לשלב בהליך הפלילי...
סעיף 48(א) לחוק המעצרים מגדיר את תכלית השחרור בערובה ואת עיקרי התנאים של השחרור בערובה. הוא קובע, כי שחרור בערובה נועד להבטיח התייצבות של המשוחרר לחקירה, לדין במשפטו או בערעור, או לנשיאה בעונשו בכל מועד שיידרש...
מטרתם של התנאים הנלווים, היא לסייע בהגשמתם של התנאים הבסיסיים של השחרור שעניינם - התייצבותו של המשוחרר לחקירה, למשפט או לערעור או לנשיאת עונשו...
עיקרם של תנאי הערובה הוא להבטיח את מיצוי של ההליך הפלילי בעניינו של אדם".**

הנה כי כן, החוק עצמו קובע כי אחת התכליות של ערובה היא להבטיח את נשיאת העונש. הדבר מהווה למעשה את "מיצוי של ההליך הפלילי" ולכן לא ניתן לקבל את העמדה כי ההליך הפלילי בעניינו של הנאשם מוצה עם מתן גזר הדין, שעה שהנאשם טרם נשא את עונשו - המאסר לריצוי בעבודות שירות.

9. מעבר ללשון החוק ולפסיקה השונה שפורטה מעלה, סבורני כי אף הנתונים הקונקרטיים של תיק זה מצדיקים את דחיית הבקשה.

כזכור, ב"כ הנאשם טען כי בבקשת המעצר עד תום ההליכים שהגישה המאשימה לא טענה המאשימה כי קיימת עילת מעצר של הימלטות מהדין והוסיף כי כתב בערובה הוא מעין חוזה שנכרת בין הנאשם לבין המאשימה ואין להוסיף עליו תנאים שלא מופיעים בו. **דא עקא שמעיון בכתב הערובה עליו חתם הנאשם ביום 09.04.2017 עולה שהנאשם התחייב בין יתר התנאים לתנאי להתייצב לנשיאת עונשו.** למען הסר ספק, הנאשם חתום על כתב התחייבות זה.

10. לא זו אף זו, מעיון בתיק בית המשפט עולה כי הנאשם לא חתם על כתב ההתחייבות להימנע מביצוע עבירה כפי שנגזר עליו במסגרת גזר הדין, ועקב כך אף הוצאה כנגדו פקודת מאסר. הנה כי כן, הוכח, הלכה למעשה, כי קיים חשש ממשי לכך שהנאשם לא יבצע את העונשים שהוטלו עליו, ויש בכך כדי לסתור את טענת ב"כ הנאשם כי לא קיימת כל עילה להחזקת הכספים עד לסיום ריצוי עונש המאסר בעבודות שירות.

11. מעבר לנדרש, יצוין כי בהתאם לגזר הדין, היה על הנאשם להתייצב לריצוי עונש המאסר בעבודות שירות ביום 17.7.2017, כאשר תקופת המאסר בעבודות שירות הועמדה על שלושה חודשים, ומכאן שתוך זמן קצר תוחזר ההפקדה, ככל שלא תהיה מניעה אחרת לכך.

12. לאור כל האמור לעיל, אני דוחה כאמור את הבקשה.

המזכירות תשלח העתק לצדדים.

ניתנה היום, ז' תשרי תשע"ח, 27 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים.